

Göteborg den 13 december 2023

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

li.fjr@regeringskansliet.se

Yttrande från SFPO i anledning av remiss av slutbetänkandet ”Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden” (SOU 2023:20), dnr LI2023/02507

Sveriges Fiskares PO (SFPO) är Sveriges största organisation för yrkesfiskare; föreningen företräder cirka 250 fiskefartyg som är verksamma huvudsakligen inom det demersala fisket. Våra medlemmar bedriver fiske på naturens och förvaltarens villkor. SFPO har medlemmar längs hela den svenska kusten, från Koster till Kalix. SFPO och står för ett långsiktigt hållbart fiske och våra medlemmar är bland de bästa när det handlar om skonsamhet, selektivitet och kvalitet.

Bottentrålning är den förhärskande metod som används vid fiske av fisk och skaldjur. Lejongedlen av den fisk och havskräfta, samt all räka, som svenskt yrkesfiske fiskar och förser marknaden och konsumenterna med, fiskas med bottentrål. Metoden ses av somliga som något kontroversiell.

De negativa effekterna av bottentrålning är inte så stora som ofta framförs i samhällsdebatten (jfr. *Aqua reports 2018:7, Bottentrålning – effekter på marina ekosystem och åtgärder för att minska bottenpåverkan*). I likhet med all annan livsmedelsproduktion har bottentrålning

givetvis konsekvenser (yrkesfisket jobbar kontinuerligt med att minimera de negativa konsekvenserna). Bottentrålning sker ofta på samma platser – fiskets åkrar – år efter år, en omständighet som med tydlighet tillbakavisar tesen om att bottentrålning är detsamma som förstörda bottnar. Om man jämför en bondes verksamhet med en yrkesfiskares kan sägas att bonden plöjer, harvar, sår, gödslar för att slutligen skörda medan yrkesfiskaren skördar.

Faktum är att bottentrålning fyller en viktig funktion av att tillhandahålla hållbart producerad mat. Faktum är att bottentrålning är ett begrepp som rymmer många olika former av fiske med bottentrål, alltifrån bomtrålning som kan vara skadligt för botten, men som inte används i svenska vatten, till fiske med selektiva och skonsamma trålar, som våra medlemmar använder. Faktum är att ett förbud mot bottentrålning skulle innebära krav på alternativ som inte alls är lika hållbara.

Av direkt relevans för förevarande remiss är Europeiska kommissionens meddelande till Europaparlamentet (EP), rådet, EESK och Regionkommittén – EU:s handlingsplan: Skydda och återställa marina ekosystem för ett hållbart och resilient fiske (COM(2023) 102 final), vari ingick tankar om lämpligheten av att successivt fasa ut all bottentrålning i marina skyddade områden fram till 2030. Meddelandet behandlades av EP den 7 december 2023. EP uttryckte sitt missnöje med förslagen i handlingsplanen, bland annat betonades betydelsen av att trygga livsmedelsförsörjningen och trygga EU:s strategiska oberoende. Ledamöterna i fiskeriutskottet (PECH-kommittén) var särskilt kritiska till förslaget att avskaffa all bottentrålning i marina skyddade områden senast 2030 och betonade även ekonomiska och sociala konsekvenser av de föreslagna åtgärderna i många kustregioner.¹ SFPO konstaterar att EP i denna del har hanterat frågeställningen på ett korrekt vis.

Ett förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden vore förödande för det svenska demersala fisket, om ett sådant skulle bli verklighet kommer en stor del av det svenska demersala fiske att upphöra och en svensk basnäring skulle sluta att finnas i nuvarande form. Det paradoxala vore att i en sådan situation skulle det småskaliga kustnära fisket, som alla synes vara överens om att gynna, vara det mest skadelidande.

SFPO avstyrker bestämt ett införande av ett generellt förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden.

SFPO anser med bestämdhet att fiske med bottentrål ska vara tillåtet även fortsättningsvis, om det inte är så att sådant fiske står i konflikt med det som ska skyddas i ett skyddat område (jfr regleringen vad gäller Bratten i förordning (EU) 2017/118). SFPO förordar således ett skydd av det som är skyddsvärt, men vänder sig starkt emot generella skydd utan något egentligt syfte.

¹ [MEPs criticise unrealistic Commission plan on marine ecosystems | News | European Parliament \(europa.eu\)](https://www.europaparlamentet.se/nyheter/2023/12/07/MEPs-criticise-unrealistic-Commission-plan-on-marine-ecosystems)

Ett ändamålsenligt skydd mot negativa effekter av bottentrålning finns i den befintliga regleringen.

För att yrkesfisket ska kunna fullgöra sitt samhällsliga uppdrag att förse marknaden och konsumenter med fisk måste det finnas fiskeplatser att bedriva ett hållbart och lönsamt fiske på. Utrymmesbrist (spatial squeeze) är något som fisket redan lider av och om alla planer på utökad skydd (30 % skyddade områden och 10 % strikt skyddade områden 2030, EU-kommissionens strategi för biologisk mångfald) och etableringen av storskalig havsbaserad vindkraft blir verklighet i närtid med mera (nationalparker, naturreservat, biotopskyddsområden och N2000-områden) kommer fisket att lida seriös brist på fiskeplatser i framtiden.² Att i en sådan situation - i ljuset av exempelvis Livsmedelsstrategin, behovet av att öka självförsörjningsgraden av fisk och nyttan av att äta fisk utifrån ett folkhälsoperspektiv med mera - införa generella förbud mot bottentrålning med möjlighet till begränsade undantag är ingenting annat än synnerligen dålig politik.

Fisket är den enda matproducenten som vid ofred eller störning kan öka sin matproduktion mycket snabbt. Men då krävs att fartyg och fiskare får förutsättningar att fortsätta.

SFPO anser att hindret mot att meddela föreskrifter som är så ingripande att fisket avsevärt försvåras ska kvarstå oförändrat.

Angående utredningens överväganden, för den händelse ett förbud mot bottentrålning med begränsade möjligheter till undantag införs i strid med sunt förnuft, vad gäller kompensation till skadelidande yrkesfiskare (avsnitt 5.6, 5.7 och 5.9) vill SFPO framföra det följande: Vi delar ej utredningens slutsatser att ersättning i sådant fall endast ska kunna utges vad gäller enskilt vatten; ersättning måste i en sådan situation utges till samtliga skadelidande för att kompensera den skada som uppkommer för enskilda som har rättighet och hävd till fiskeplatserna.

Det går inte att helt förtränga att regeringsuppdraget känns som att det är svenskt yrkesfiske som är i skottgluggen. Med avseende på vad som sägs i 6.4.1 (Bedömning av om förslagen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen) kan i sammanhanget konstateras att det är en brist att det unionsrättsliga förbudet mot nationalitetsdiskriminering inte innefattar en medlemsstats diskriminering av sina egna medborgare. Förevarande eftersträvade förbud, utifrån regeringsuppdraget, tar endast sikte på att förbjuda svenska yrkesfiskare från att fiska i skyddade områden där andra medlemsstaters yrkesfiskare ej kan bedriva fiske, förvisso med begränsade möjligheter till undantag.

SFPO:s medlemmar vill fortsätta kunna leverera förstklassiga marina livsmedelsprodukter (fisk och skaldjur) som fiskats långsiktigt hållbart och utan att ha vållat några skador även i marina skyddade områden i de fall inte fisket är i konflikt med det som är skyddsvärt.

² [The Frightening Outlook of Fisheries Displacement - Spatial Squeeze Report Published - NFFO](#)

SVERIGES FISKARES PO

Peter Ronelöv Olsson
Ordförande

Fredrik Lindberg
Ombudsman